

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirtaksstjóri: Krisjan Dahl
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov

Bláblóti: Randi Jacobsen - Dagny
Joensen - Tórlinn Smith -
Hilmar Jan Hansen -
Jústinus Eldesgaard

Útgevart: P/1 Sosalurin
Upseting: P/1 Sosalurin
Print: P/1 Pressan 1981

Bústaður: Argjavegi 26
Argjum
Telefon: 11820

Postadr.: Postsmoga 76
110 Tórshavn
Telefax: 14720

Ítøkilig uppskot tróta

HERFYRI skipaði Føroya Fiskimannafelag fyrri áhugaverdum fundi í Norðurlandahúsinum um alternativu fiskiveiði. Nógv fólk vóru møtt og teirra millum nógv kend vinnulívsandlit. Á fundinum nógv teir ymsu mogleikarnir, sum eru á djúpum vatni serliga, viðgjördir. Niðurstøðan var tann, at her eru nógvir óroyndir mogleikar og spurningurin er bara at fara í gongd. So einfaldur er spurningurin nú heldur ikki, og tað kom so eisini fram á fundinum. Men fyrri at kunna loysa upp fyrri trupulleikunum og knútunum er tó bert eitt at gera, og tað er at fara í gongd so ella so. Á sama hátt sum menn hava tikið stig til at fara undir eitt nú garna veiðu eftir havtasku og svartkalva, og hava fingið tað at bera væl til, so er eisini at seta út í kortið aðra alternativu veiðu. Og her verða nevnd fiskasløg sum hávar, krabbi, búrfiskur, morafiskur, litla bromsa osfr.

ENN er tó rættiliga nógv óvissa knytt at bæði veiðu, framleiðslu og sølu. Men fyrri at kunna fáa bilbukt við hesum er at fáa gjørt royndir. Og tað var nettup eitt av endamállum við fundinum í Norðurlandahúsinum: at eggja monnum til at royna nýggjar leiðir. Eisini landsstýrið hevur saman við Fiskirannsóknarstovuni roynt at birta uppdrir slíkar royndir og fara í næstum skip á royndarveiðu fyrri almenna rokning. Í dag er frásøgn frá fundinum. Føroyski fiskifrøðingurin Jákup Reinert vísir á teir mongu alternativu mogleikarnar, men heldur um somu tíð fyrri, at vit eiga ikki at venta okkum alt ov nógv av hesi nýggju veiðuni, tí har eru so nógvir ókendir faktorar. Hann

sigur annars, at henda veiðan verður ikki bjargingin hjá føroyska samfelagnum. Bjargingina hóma vit ikki fyrr enn betri prisur aftur fæst fyrri upsan, og toska- og hýsustovnurin koma fyrri seg aftur.

TAÐ er greitt, at vit eiga eggja monnum til at royna nýggjar leiðir. Tað er tó greitt, at hetta er ikki nógur løtt uppgáva, nú stundningsskipanin er burtur. Tvs. at tú kanst ikki longur brúka almennan stundning til at fara undir at veiða nýggi fiskasløg. Veiðan má byggja á marknaðarligar fyrirtreytir. Nettup tí krevur hetta nógv av hvørjum einstøkum, sum fer í gongd. Tað almenna eigur at vera við í innleiðandi fasuni og er tað eisini nettup tað, sum verður gjørt í sambandi við alment stuðlaða royndarveiðu. Alt gott at siga um alternativu royndirnar, men vit mugu tó minnst til, at tær fara ikki at bjarga samfelagnum, tó at tær kunnu vera eitt gott ískoyti. Tað skal meira til enn so. Vil tað so illa til, at uppsaprisurin ikki fer at batna og toska- og hýsustovnurin ikki koma fyrri seg aftur í bræði - tá er stóri spurningurin: hvat so! Eingin ivi er um, at vit eru noydd til at blanda kortini heilt av nýggjum og síðani stinga út í kortið ein heilt fiskivinnupolitikk, sum ikki bert snýr seg um at bota um her og har, men sum byggir á, at vit um nógur ár aftur mugu fáa optimalt burtur úr stovnunum aftur.

HER verður tí helst talan um at hugsa heilt nýtt og læra av gjördum mistøkum og royndum. Vit mugu til at taka um sjálva rötuna og spyrja okkum sjálvi, hvussu framtíðar flotin skal siggja út. Hetta er í veruleikanum tað mest grundleggjandi í øllum orðaskiftinum um Føroya framtíð. Antin vit

finna olju ella ikki, so fara vit altíð at seta okkara álit á fiskivinnuna, tí henda vinna - mótsætt oljuni - byggir á eitt tilfeingi, sum endurnýggjar seg sjálvt og tí ongantíð verður uppi - verður tað skynsamt røkt.

VIT mugu - og hetta mugu okkara politikarar, embættsfólk, vinnulívsfólk oo. leggja sær í geyma - til at stinga ein heilt nýggjan politikk út í kortið - ein politikk, sum ikki hyggur eftir blígum og stuttsíktum atkvøðuloysnum - men sum hyggur longri fram og hvørs hovuðsmálsetningur er at byggja upp aftur stovnamar og síðani troyta teir á skilabesta hátt. Vit mugu spyrja: eru tað trolarar, linubátar, útróðrarbátar ella aðrar bátar vit skulu grunda troytanina av komandi tilfeinginum á? Vit mugu leggja alt gamalt agg til viks og ístaðin leggja saman alla okkara vitan um, hvussu fiskiríkidæmið verður best troytt. Út frá tí mugu vit kunna siga, hvussu komandi fiskiflota okkara skal siggja út og hvussu viðgerðin av fiskinum skal fara fram, soleiðis at flest móguligar hendur kunnu lata svanga meginlandinum tann best hugsandi fiskin - fyrri tann best hugsandi prísinn. At fara aftur til Danmarkar at samráðast um mongu óloystu og nýggju trupulleikarnar, sum hava stungið seg upp í samfelagnum hesa seinastu tíðina - uttan sjálvir at hava gjørt sær eina meining um, hvussu vit í framtíðini skulu troyta og handfara tilfeingið - er tað sama sum at vilja lata standa. Vit mugu líta fram eftir og til tess mugu vit hava nakrar ítøkiligar loysnir ella loysningsmodell. Vit hava ikki loyvi til at lata verandi stríð millum línu og trol og onnur innanhýsis stríðsmál forða fyrri, at vit í heila tikið kunnu byrja at hugsa nýtt. Tí skal tað vera okkara vón, at vinnulívs menn í

Føroyum oo. í stundini fara undir at hugsa nýtt og konstruktívt og harvið fððra okkara politikarar við hugskotum til loysnir.

VIT ivast onga løtu í, at tað verður neyðugt við nýggjum samráðingum við danir. Vit ivast heldur ikki í, at tað danir helst siggja er, at vit sjálvi koma við nøkrum uppskotum til loysn at leggja á borðið. Hesar mugu gjarna kosta "nógvar" pengar, um tær eru heilar og harvið bota um framtíðar lívsgrundarlagið - enn at vera hálfar loysnir, sum gera, at støðan bara stendur við og versnar. Latið okkum frá nú av brúka alla orku - allar okkara bestu heilar og hendur - til at seta út í kortið, hvat vit skulu gera ikki minst á fiskivinnuøkinum í framtíðini. Ein ítøkilig ætlan má gerast, soleiðis at okkara fólk, næstu ferð tey fara til Danmarkar, hava við sær nakað ítøkiligt og skapandi í skjáltuni. Hetta er so sanniliga ikki bert ein uppgáva hjá okkara politikarum men er meira at meta sum ein brain-storm uppgáva fyrri okkum øll. Landsstýrið átti tí nú at biðið um hugskot - ætlanir - projekt - frá teimum mongu, sum veruliga hava nakað upp á hjartað. Ella móguliga átti landsstýrið bein-anvegin at sett ein bólk við teimum frægastu høvduum at komið við uppskotum. Støðan í okkara landi er alt ov álvarsilig til at lata allan útveiklingin upp í hendurnar á teimum politisku flokkunum - aleina at avgera, hvat skal henda og ikki. Tað hevði tí verið eitt skilagott uppskot, um landsstýrið tók eitt slíkt stig sum her nevnt. Harvið hevði tað eisini víst sín sanna vilja til at taka allar góðar kreftir við upp á ráð.

SOSIALURIN

Ríkisfelagsskapurin er framvegis ein trygd

Hvørki heimastýrslógin ella Danmark eru skuld í føroysku kreppuni

Í longri tíð hava ávísir bólk- ar í Føroyum roynt at víska

**SILD
til PÁSKA**

1. floks bein- & skræðuleys

**SALT- & KRYDD-
SILDAFLØK**
í spann á 5 kg

Verður koyrd til hús í Havn. Annars við Strandferðsluni

SILDAGOYMSLAN
Stoffalág 17
Tlf. 12355 (kl. 9-13)

seg sjálvan og okkum onnur um, at danir hava alla skuldina fyrri føroysku búskaparkreppuna. Hetta er tann mest ómansliga støða, vit føroyingar kunnu hava, tí eingin uttan vit føroyingar sjálvir hava høvuðsskuldina fyrri kreppuna í okkara landi.

Jú fyrr vit ásanna hetta, jú skjótari og betri læra vit av mistøkunum, og kunnu virka okkum burtur úr kreppuni aftur við hjálp frá øðrum, einamest via ríkisfelagsskapin við Danmark.

Lat tað verða sagt, at ávirkan útifrá og eisini ávirkan frá náttúruni hava verið medvirkandi orsøkir til okkara búskaparkreppu, men okkara politikarar - úr øllum politiskum flokkum, eingin undantikin - okkara bankaleiðslur, okkara fiskasløg, okkara vinnulívsleiðarar, okkara fakfe-

lagsleiðarar osfr. hava ikki livað upp til ta neyðugu ábyrgdina. Og tey allarflestu av okkum føroyingum hava kravt meira og meira ár fyrri ár, uttan at hava hugsað okkum nóg væl um. Tað er høvuðsorsøkin til búskaparkreppuna.

Í dag er nærum einasta bróðurhondin og einasta ítøkiliga hjálpin at heinta úr Danmark. Hóast heimastýrslógin er frá eini aðrari tíð, so er ríkisfelagsskapurin og nevnda lóg einasta trygd í dag fyrri, at vit fáa hjálp og fara at fáa hjálp fram yvir - hjálp til sjálv- hjálp - so vit kunnu basa búskaparkreppuni og vanda gongdina. Men hetta er og verður ikki lætt, tað kemur at taka tíð og krevja offur av okkum øllum í hesum landinum.

Javnaðarflokkurin ásannar hendan veruleika. At

heimastýrslógin og ríkisfelagsskapurin framhaldandi eru hornasteinar í føroyskum politikki. Ein umhugsað endurskoðan og nútíðansgerð av heimastýrslógini verður tí ikki framd nú - í hesum fyrri okkara land so óstabilu tíðum. Harafturímóti fara vit at royna sum best at gera brúk av teim rættindum og teirri hjálp, sum ríkisfelagsskapurin kann geva okkum, uttan at húskallalyndið aftur skal kveða føroysku fólka-sálina.

Um stutta tíð verður eitt uppskot frá landsstýrinum viðgjört til nýggja stýrisskipanarlóg. Hetta er ein staðfesting av, at tað var her í Føroyum og ikki minst í teirri politisku stýrisskipanini, at mistøkini vórðu gjørd seinastu 20 árin. Komandi lógin verður so ein roynd í størstan mun at

bota fyrri, at mistøk aftur verða gjørd í framtíðini, og um ta hendir, tá at staðfesta ábyrgdina.

Tað er bæði klókt og rætt av landsstýrinum at byrja á egnum øki við slíkum ábótum.

Aðrir siga, at loysnirnar á búskaparkreppuni er, at vit frásiga okkum blokkinn frá Danmark stígvist, móti at Danmark sleppur okkum undan verandi skuldar-

byrðu. Hetta er ein alt ov stuttskygd loysn, sum fer at hevna seg aftur. Tað má vera utopi at halda, at vit bota um búskapin í Føroyum við at frásiga okkum inntøkur til figgjarlógina - sum blokkurin jú er - samtundis sum vit siggja at sama figgjarlóg á um ár hevur methall - væl størri hall, enn teir stýrandi høvdu sett sær fyrri. Hesin lojikkur

Framhald á síðu 11